

KUTSESTANDARD

Puhkpilliorkestri juht, tase 8

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Puhkpilliorkestri juht, tase 8	8

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Puhkpilliorkestri juht on isik, kes omab muusikalisi võimeid, haridust ja kogemusi aktiivselt tegutseva orkestrikollektiivi juhtimiseks. Tema töö eesmärk on orkestri kunstiline juhtimine ning publikule kõrgetasemelise muusikaelamuse pakkumine.

Puhkpilliorkestri juhi töö on oma olemuselt pedagoogiline ning eeldab lisaks muusikalistele oskustele ka iseseisvat tööd orkestriga ning metoodilisi ja psühholoogilisi teadmisi. Puhkpilliorkestri juht valdab dirigeerimistehnikat, tunneb ja tunnetab orkestrit kui instrumenti, oskab lugeda orkestri partituuri, tunneb orkestri literatuuri ja valdab erinevaid muusikastiile.

Puhkpilliorkestri juht, tase 8 on ka rahvusvaheliselt tunnustatud loovisik, kes osaleb aktiivselt puhkpillimuusika arendamisel nii Eestis kui rahvusvaheliselt. Ta osaleb juhatatava orkestriga üleriigilistel ja tunnustatud rahvusvahelistel orkestrite konkurssidel. Ta viib läbi puhkpilliorkestri muusika meistrikursusi. Käib võimalusel külalisdirigendiks nii amatööri- kui ka professionaalsete orkestrite juures ning võimalusel osaleb rahvusvahelistes žüriides või rahvusvaheliste organisatsioonide töö korraldamises.

Lisaks puhkpilliorkestri juht, tase 8-le on järgmised kutsed:

Puhkpilliorkestri juht, tase 5 on muusikalise ettevalmistusega loovisik, kes tagab isetegevusliku puhkpilliorkestri toimimise. Ta organiseerib esinemisi ning osaleb kohalikus kultuurielus ja orkestriliikumise tegevuses.

Puhkpilliorkestri juht, tase 6 on muusikalise ettevalmistusega loovisik, kes juhatab isetegevuslikku puhkpilliorkestrit ja osaleb orkestriga piirkondlikus kultuurielus. Ta võtab osa puhkpilliorkestrite konkurssidest Eestis ja/või juhatab orkestrit maakondlikel laulupäevadel.

Puhkpilliorkestri juht, tase 7 on muusikalise ettevalmistusega loovisik, kes juhatab isetegevuslikku ja/või professionaalset puhkpilliorkestrit. Ta osaleb juhatatava orkestriga üleriigiliste ja rahvusvaheliste puhkpilliorkestrite konkurssidel ja/või festivalidel. Võtab osa konkursside žüriide tööst, on üldjuht/dirigent regionaalsel laulu- ja orkestrimuusika päeval ja/või üldlaulupeol (ka noorte laulupeol), avaldab erialaseid publikatsioone või tegutseb täiendkoolitajana.

A.2 Tööosad

A.2.1 Orkestri organisatsiooniline juhtimine

1. Tegevuse planeerimine.
2. Tööruumi ja inventari ettevalmistamine.
3. Orkestri juhatuse tegevuse koordineerimine.
4. Töökultuuri arendamine.

A.2.2 Orkestri kunstiline juhtimine

1. Repertuaari valimine.
2. Proovide ettevalmistamine.
3. Proovide läbiviimine.

4. Töötamine pillirühmadega. 5. Dirigeerimine. 6. Kontserttegevus. A.2.3 Töötamine repertuaariga 1. Dirigendi töö repertuaariga. 2. Repertuaari kohandamine.
Valitavad tööosad
A.2.4 Orkestri loomine 1. Koostöö loomine katusorganisatsiooniga. 2. Orkestri majandamine. 3. Protsesside juhtimine. 4. Potentsiaalsetes pillimängijates huvi äratamine. 5. Pillimängu õpetamine. 6. Orkestri koosseisu komplekteerimine. 7. Inimeste juhtimine. A.2.5 Orkestri arendamine 1. Orkestri kaasajastamine. 2. Orkestri mängutaseme arendamine.
A.3 Töö keskkond ja eripära
Puhkpilliorkestri juhi tööaeg on paindlik. Töötatakse ka puhkepäevadel ja pühade ajal. Töö toimub üldjuhul siseruumides, kuid esinetakse ka välitingimustes.
A.4 Töövahendid
Noodimaterjal, dirigendipult, dirigeerimiskepp ja sau.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Puhkpilliorkestri juhi töös on olulised loovus, loomingulisus, empaatiavõime, analüüsivõime, valmisolek meeskonnatööks, pinge- ja stressitaluvus, enesedistsipliin, täpsus ja vastutustunne.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Puhkpilliorkestrijuht, tase 8 on puhkpillimuusika või dirigeerimisalase magistritasemel haridusega isik, kes omab vähemalt kümneaastast töökogemust orkestrijuhina või töökogemust kutselise orkestri dirigendina.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Puhkpilliorkestri juht, orkestrijuht, puhkpilliorkestri dirigent, pasunakoori juht.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Puhkpilliorkestri juht, tase 8 kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1-B.2.3 ja B.2.6 (läbiv kompetents) tõendamine ning ühe kompetentsi tõendamine valitavate kompetentside B.2.4 või B.2.5 hulgast.
B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Orkestri organisatsiooniline juhtimine	EKR tase 8
Tegevusnäitajad: 1. Töötab välja repertuaariplaani vastavalt orkestri võimekusele, vajadusele ja/või tööandja tellimusele. Kooskolastab tööandjaga orkestri hooajalise eelarve ja töögraafiku valitud repertuaarile.	

2. Kooskolastab tööandjaga orkestri tööks sobilike tingimuste, sh inventari ja sobilike tööruumide olemasolu.	
3. Kooskolastab tööandjaga orkestri struktuuri vastavalt repertuaariplaanile ning kunstilisele nägemusele.	
4. Kontrollib proovi- ja esinemiskultuuri (distsipliin, käitumine, riietus jms) ning seatud kohustuste täitmist.	
B.2.2 Orkestri kunstiline juhtimine	EKR tase 8
Tegevusnäitajad:	
1. Valib ja kooskolastab tööandjaga repertuaari vastavalt hooaja töögraafikule, järgides orkestri kunstilise arendamise lähemaid ja kaugemaid eesmärke.	
2. Kooskolastab orkestri juhtkonnaga noodimaterjali ettevalmistuse vastavalt hooaja töögraafikule.	
3. Viib läbi orkestriproove (sh kontserdi peaproov, akustikaproov) vastavalt kooskolastatud töögraafikule, kasutades prooviaega efektiivselt, nõudes orkestrilt tähelepanu ning distsipliini.	
4. Kooskolastab orkestri pillirühmade kontsertmeistritega rühmaproovid, lähtudes vajadusest ja repertuaari raskusastmest.	
5. Dirigeerib orkestrit, lähtudes muusikast ja orkestri kunstilistest taotlustest, andes orkestrantidele vajalikud ja selged juhised orkestrimängu põhinoete täitmiseks, järgides interpretatsiooni, stiilitunnetust, kunstilist üldmuljet ja dirigendi kunstilist nägemust ning suurendades nõudlikkust orkestri taseme suhtes.	
6. Dirigeerib õpetatud repertuaari orkestri kontsertidel vastavalt hooajaplaanile ja orkestri kunstilisele tasemele. Kontserttegevuse korraldamisel on asjalik ja konkreetne ning lähtub kontserttegevuse plaanist.	
B.2.3 Töötamine repertuaariga	EKR tase 8
Tegevusnäitajad:	
1. Analüüsib repertuaariplaanis olevaid heliteoseid (heliteose taust, stiil, vorm, harmoonia, orkestratsioon jne), toetudes muusikateoreetilistele teadmistele; koostab heliteose interpretatsiooni plaani.	
2. Kooskolastab koos arranžeerija/helliloojaga vajalikud muudatused ning täiendused partituurides. Kooskolastab helliloojaga tellimusrepertuaari loomise tehnilised tingimused (orkestri koosseis, temaatika, teose pikkus, raskusaste jms).	

VALITAVAD KOMPETENTSID

Kutse taotlemisel on nõutav lisaks ühe kompetentsi tõendamise valitavate kompetentside B.2.4 või B.2.5 hulgast.

B.2.4 Orkestri loomine	EKR tase 8
Tegevusnäitajad:	
1. Arutab katusorganisatsiooniga läbi statsionaarse/projektorkestri loomise eeldused, mõju kohalikule ja/või regionaalsele kultuurielule. Kooskolastab katusorganisatsiooniga loodava orkestri kunstilise suunitluse jne.	
2. Esitab katusorganisatsioonile nõuded orkestri tegutsemiseks ja majandamiseks (orkestri tööruumid, pillide ja repertuaari ostmine jne) ning kooskolastab dirigendi/orkestrantide palgatingimused jne.	
3. Seab tegevusele eesmärgid ja toetab katusorganisatsiooni ressurside leidmisel. Jälgib protsesside toimimist, analüüsib olukorda ja tulemusi, vajadusel sekkub ja kavandab muudatused õigeaegselt.	
4. Äratab läbi kõrgetasemeliste kontsertide huvi orkestrimängu vastu.	
5. Vajaduse ja võimaluse korral suunab noori interpreete täiendusõppesse, kaasates puu-, vask- ja löökpilli spetsialiste.	
6. Koos katusorganisatsiooni esindaja ja dirigendi assistentidega korraldab konkursi orkestri komplekteerimiseks.	
7. Annab tegutsemiseks selged juhised, võtab vastutuse enda ja orkestri tegevuse eest. Motiveerib ja innustab orkestrante. Annab õigeaegset ja asjakohast tagasisidet. Kaasab, delegeerib vajadusel töö ning annab ülesandeid vastavalt orkestri struktuurile.	
B.2.5 Orkestri arendamine	EKR tase 8
Tegevusnäitajad:	
1. Arendab orkestri kunstilist taset ja olmetingimusi lähtuvalt rahvusvahelistest standarditest, kooskolastades tööandjaga täiendavad meetmed orkestri arenguks.	
2. Nõuab orkestrantidelt pidevat individuaalset tööd instrumendi paremaks valdamiseks. Jälgib ja vajaduse korral juhendab pillirühmade kontsertmeistrite tööd. Arendab orkestrit nõudliku repertuaari kaudu, korraldades orkestriga järjepidevalt kontserte ning osaledes rahvusvahelistel konkurssidel.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.6 Puhkpilliorkestrijuh, tase 7 kutset läbiv kompetents	EKR tase 8
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Loob positiivse töömeeleolu. On oma nõudmistes konkreetne ja eesmärgile orienteeritud. 2. Suhtleb edukalt inimestega erinevatel tasanditel (meedia, publik, kolleegid, orkestrandid jne). On avatud tagasisidele, publikut austav ja kriitikat analüüsiv. 3. Arendab erialaseid teadmisi läbi pideva professionaalse õppe (täienduskoolitused, meistikursused jne). Loeb süstemaatiliselt erialast kirjandust ja hoiab end kursis puhkpillimuusika arengusuundadega. Kaasab oma töö ja orkestri kunstilise taseme hindamiseks eksperte rahvusvaheliselt tunnustatud loovisikuid. Antud hinnangute analüüsimisel teeb vajadusel korrektiivse dirigendi töös. 4. Arvestab oma töös teadmistega kultuuriloost ja muusikaajaloost. 5. Järgib organisatsioonis kehtestatud nõudeid, sh tuleohutus- ja turvanõudeid. 6. Järgib oma töös eetikanorme. 7. Kasutab oma töös arvutit vastavalt arvuti kasutamise oskuste baasmoodulitele Arvuti põhitõed, Interneti põhitõed, Tekstitöötlus ja standardmoodulitele IT-turvalisus ja Koostöö internetis (vt lisa 1 Arvuti kasutamise oskused). Kasutab tööks vajalikke eriprogramme, nt Sibelius, Finale. 8. Kasutab oma töös eesti keelt tasemel C1 ning ühte võõrkeelt tasemel B1 (vt lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused). 	
<p>Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.</p>	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-01062017-08/2k
2. Kutsestandardi koostajad	Andres Avarand, Tallinna Linnatranspordi Puhkpilliorkester Kalev Kütaru, Salme Kultuurikeskus Aavo Ots, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia Valdo Rütelmaa, Eesti Puhkpillimuusika Ühing
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	7
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	01.06.2017
6. Kutsestandard kehtib kuni	02.11.2021
7. Kutsestandardi versiooni number	2
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2652 Muusikud, lauljad ja heliloojad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	8
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Conductor, level 8
C.3 Lisad	
Lisa 1 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	